

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

POROČILO UPRAVNEGA ODBORA

na skupščini Zadrुžne zveze dne 29. decembra 1941 (Dalje)

V denarnem poslovanju važno je dejstvo, da je Zveza že v l. 1940. dosegla pri upravi Pošt. hran. bivše kraljevine Jugoslavije rešitev glede tako imenovanih likviditetnih kreditov naših posojilnic pri Poštni hranilnici. Poštna hranilnica je namreč sklenila, da prevzame kot plačilo za svoječasno dovoljene likviditetne kredite, terjatve zadrug v t. r. pri Agrarni banki. Izvesti se sicer ta stvar ni mogla več v letu 1940., ampak šele v januarju 1941, tako da v bilanci Zveze od 31. decembra 1940 vidite na obeh straneh še 3% lombardni kredit ali posojilo din 58,281.744. Izvedba se je zavlekla v l. 1941. zaradi tega, ker je bilo potrebnih veliko računskih operacij, ker je bilo potrebno sodelovanje PAB in ker so se naposled 3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov, zastavljene za ta kredit, nahajale že v Sarajevu in smo jih morali tam prevzeti.

Poročilo razlaga potem, da je bila Zveza zaradi razmer prisiljena stornirati v aprilu l. 1941. 30% kvoto, ki jo je bila

zadrugam osvobodila na njihovem starem računu z 31. decembra 1941 in jo prenesla na nov račun. To je napravila izključno zaradi višje sile.

Zadrुžna gospodarska banka

Ker je Zadrुžna gospodarska banka ustanova zadrुžništva in so vse prioritete delnice v rokah Zadrुžne zveze, moramo pri poslovanju Zveze prav kratko omeniti tudi poslovanje Zadrुžne gospodarske banke. Njeno poslovanje v letu 1940. je bilo zelo zadovoljivo in je izkazani dobiček dosegel 4,522.000 din. od tega dobička je šlo po predpisu pravil 10% ali 452.200 din v rezervni zklad, za 4% dividendo prioritetnih delnic je bilo Zvezi izplačanih 752.000 din, ostalih 3,318.000 din pa se je izplačalo upnikom specialne rezerve kot povračilo 40% odtegljaja, ki ga je banka odtegnila vsem vlagateljem ob priliki sanacije. V teku 4 let je bilo doslej vrnjeno upnikom specialne rezerve skupno 17,785.066 din ali 20,5%, torej povprečno 5% na leto (celotna specialna rezerva ob sanaciji je

znašala 92.507.000 din). Kot kažejo te številke, je sanacija Zadrुžne gospodarske banke lepo napredovala in si je banka s temi uspehi bolj in bolj pridobivala zaupanje. Tudi vsa industrijska podjetja, pri katerih ima banka v rokah večino ali celotno osnovno glavnico so v l. 1940. imela izredne uspehe, tako »Stora«, tovarna zaves v Št. Vidu nad Ljubljano, »Šešir«, tovarna klobukov v Škofji Loki, »Textilana«, tovarna sukna v Kočevju, »Levant«, tovarna za konopljo, in električna centrala v Baču in naposled »Zmaj«, tovarna za galvanične elemente v Ljubljani. Zaradi lepega uspeha teh industrij se je banka tudi notranje okrepila. Njene udeležbe pri teh podjetjih so ostale izkazane z dosedanjo, t. j. nominalno višino kapitala, dočim je pa stvarna vrednost teh udeležb zaradi lepih uspehov zrastle. Sanacija banke je lepo napredovala in smo imeli popolnoma realen načrt, da bi se dokončala v 10 letih. Tem načrtom so seveda vojne razmere vzele njihovo realnost.

Reorganizacija Gospodarske zveze

V l. 1940. je bil končno rešen problem Gospodarske zveze, ko je toliko časa poprej ostajal na mrtvi točki. Gospodarska zveza je bila pod isto firmo preosnovana po načelih novega zakona o gospodarskih zadrugah kot prava zadruga in sicer kot poslovna zveza nabavnih in prodajnih zadrug. Da se je to moglo izvesti, je bilo potrebno, da Zadrुžna zveza prevzame po bilančni vrednosti vse nepremičnine, del inventarja in vse terjatve Gospodarske zveze, slednje po stanju 30. junija 1940. Na ta način je reorganizirana Gospodarska zveza začela s 1. julijem 1940 svoje novo poslovanje, dočim je vse poslovanje do 30. junija

1940 kot staro poslovanje bilo likvidirati in kolikor bi se pokazale kake sumljive terjatve, bi šlo to v breme Zadrुžne zveze. Da pa je mogel novi odbor Gospodarske zveze začeti z novim poslovanjem in zlasti prevzeti velike zaloge blaga v skladiščih, mu je bil potreben kredit od Zadrुžne zveze. Jamstvo za ta kredit sta dala uprava Gospodarske zveze prvenstveno za 25 % izrabljenega kredita in skupno največ do 750.000 din, dravska banovina pa za nadaljnjih 75 % kredita za največ do 2.250.000 din. Ta kredit kot omenjeno, ni bil izplačan v gotovini, temveč ga je novi odbor stvarno prejel v velikih zalogah blaga v skladiščih, ki so novi upravi Gospodarske zveze zelo dobrodošle glede na stalno rastočo tendenco cen vseh vrst blaga, zlasti pa živil.

Sedaj, ko je problem rešen in ko imamo za seboj izkušenj polno zgodovino Gospodarske zveze, si moramo iz prejšnjih izkušenj za sedanost in bodočnost vzeti ta važni nauk, da morata biti kredit in blago ločena v različnih rokah. Sicer je to načelo pri nas uzakonjeno z novim zakonom o gospodarskih zadrugah v § 1., odst. 7., toda veliko več kot zakon nam morajo veljati izkušnje in te izkušnje nam velevalo, da je treba poslovno zvezo kreditnih zadrug ter poslovno zvezo nabavnih in prodajnih zadrug strogo ločiti, zlasti kar zadeva vodstvo, to je osebe obeh upravnih odborov. Pa ne samo za Ljubljano, za obe poslovni zvezi naj velja ta izkušnja, ampak tudi po deželi za razmere med posojilnico in nabavno zadrugo. Kar se je dogajalo prva leta po svetovni vojni, tega ne smemo pozabiti, ker bomo s pridom pomnili v razmerah, ki nastajajo in ki bodo na las slične razmeram po svetovni vojni. Sicer

bi se nam lahko očitalo, da smo prošle izkušnje lahkomišlno pozabili, novega se pa nič naučili.

Na koncu kaže rešitev problema reorganizacije Gospodarske zveze tudi naša bilanca za l. 1940. Če jo primerjate namreč z bilanco za l. 1939., opazite, da so se naše terjatve znatno znižale, zato se je pa zvišala druga postavka, to je naše nepremičnine. Nepremičnine v sedanjih razmerah zelo slabo nosijo, zato pa imajo svojo stalno vrednost pri nestalnosti drugih vrednot.

Podali smo Vam sliko o najvažnejših panogah Zvezinega poslovanja v l. 1940.

in poročilo o važnejših dogodkih v tem letu. Prepričali ste se, da je naše združništvo napravilo v l. 1940. mogočen korak naprej. Kdo je k temu pripomogel? V prvi vrsti gre zasluga za ta napredek nesebični požrtvovalnosti naših združnih delavcev. Tisoče Vas je, ki delate vztrajno in nesebično pri eni, dveh ali celo pri treh zadrugah. Delate ne zaradi kake koristi, ampak ker Vas k temu navaja Vaša socialna vest, Vaša združna zavednost in pridobljena izkušnja, koliko dobrega se more za ljudstvo napraviti v združni skupnosti.

(Konec)

ZVEZINE OBJAVE

† Jože Gostinčar,

ki je umrl na svojem skromnem domu v Vižmarjih nad Ljubljano 8. svečana v 82. letu svoje starosti, je bil nele organizator krščansko socialnega delavstva, ampak tudi organizator delavskega združništva. Bil je med ustanovitelji I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani leta 1895. in prvi predsednik te zadruge, ki je danes naša največja kmečko delavska konsumna organizacija. Odlično je sodeloval tudi pri delavskih stavbnih zadrugah. Nekaj let je bil celo blagajnik Zadružne zveze v Ljubljani. Prav do zadnjega časa je vedno z zanimanjem zasledoval delavsko združno gibanje in sodeloval, kolikor so mu le moči dopuščale. Ohranimo v hvaležnem spominu nesebičnega, vztrajnega delavskega organizatorja in združnega pionirja, sodelavca našega dr. J. Ev. Kreka.

Pregled delovanja in sklepni račun Hranilnice in posojilnice na Ježici za upravno leto 1941.

Hranilnica in posojilnica na Ježici je razposlala vsem svojim vlagateljem in članom 8 strani obsegajoče tiskano poročilo o delovanju v preteklem letu. Poročilo obsega poleg sklepnega računa za leto 1941. tudi pregled vseh hranilnih vlog in pregled vsega dosedanjega poslovanja posojilnice od njene ustanovitve. Brošurico dopolnjuje še članek o zavarovanju goveje živine zoper boleznin pogin, na koncu so pa še najvažnejši podatki o ježenskih zadrugah.

Hranilnica in posojilnica na Ježici je tako na odličen način poskrbela za propagando ter gotovo zelo poživila zanimanje vseh svojih članov in vlagateljev za posojilnico.

VABILA NA SKUPŠČINE

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta skupščina ob navedenem času ne bila sklepna, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu druga skupščina, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. Tudi velja pri vseh vabilih, pri katerih ni izrecno drugače določeno, sledeči dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Sklepanje o revizijskem poročilu. 5. Odobritev sklepnega računa. 6. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka, oziroma o pokritju poslovne zgube. 7. Predlogi in pritožbe zadržnikov. 8. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 9. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 10. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 11. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti; b) hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti; c) najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga sme zadruga dati posameznemu zadržniku. 12. Slučajnosti.

Redna skupščina Živinorejske selekcijske zadruge za simodolsko pasmo v Bevkah, z. z. o. j., bo 29. marca 1942 ob pol 2 popoldne v ljudski šoli v Bevkah z dnevnim redom kot zgoraj ter še s točkami: Poročilo rodovne komisije; Premovanje najboljših molznic in rejcev, ki so vodili molzno kontrolo; Predavanje (predava živinozdravnik), ki pridejo kot zadnje na dnevni red.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Cerknici, z. z. n. j., bo 29. marca 1942 ob 1 uri popoldne v hranilnični pisarni.

Redna skupščina Kmetijskega društva, nabavne in prodajne zadruge v Dobropoljah, z. z. o. j., bo 12. aprila 1942 ob 15. uri v prostorih gostilne na Vidmu št. 4.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice na Dobrovi, z. z. n. j., bo 29. marca 1942 ob 4 popoldne v poslovnih prostorih.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Horjulu, z. z. n. j., bo 22. marca 1942 ob 5 popoldne v poslovnih prostorih v Horjulu.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice na Igu, z. z. n. j., bo v sredo 25. marca 1942 ob 5 popoldne v poslovnih prostorih.

Redna skupščina Posojilnice Kmečke zveze v Ljubljani, z. z. n. j., bo 24. marca 1942 ob 16. uri v poslovalnici, Tyrševa cesta 38.

XLVI. redna letna skupščina Ljudske posojilnice v Ljubljani, z. z. n. j., bo 25. marca 1942 ob 16. uri v posvetovalnici zavoda.

Redna letna skupščina Šentpeterske hranilnice in posojilnice v Ljubljani, z. z. n. j., bo 25. marca 1942 ob 10 dopoldne v hranilničnih prostorih.

XLIV. redna letna skupščina kmetijskega društva v Metliki, z. z. o. j., bo 29. marca 1942 ob 9 dopoldne v trgovini zadruge.

Redna letna skupščina Okrajne posojilnice v Mokronogu, z. z. n. j., bo 25. marca 1942 ob 8 dopoldne v poslovnem prostoru.

XXII. redna skupščina Ljudske posojilnice v Novem mestu, z. z. n. j., bo v ponedeljek 15. aprila 1942 ob 15. uri v prostorih posojilnice.

XVIII. redna skupščina Hranilnice in posojilnice na Selih pri Semberku, z. z. n. j., v likvidaciji, bo 29. marca 1942 ob 9 dopoldne v pisarni zadruge. Dnevni red: 1. Poročilo likvidatorjev o stanju zadruge in o likvidaciji. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1941. 3. Slučajnosti.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice Šmarje-Sap, z. z. n. j., bo na Velikonočni ponedeljek 6. aprila 1942 ob 16. uri pop. v uradnih prostorih.

Redna skupščina Nabavne in prodajne zadruge v Trebnjem, z. z. o. j., bo na velikonočni ponedeljek 6. aprila 1942 ob pol 9 dopoldne v Prosvetnem domu.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Trebnjem, z. z. n. j., bo na velikonočni ponedeljek 6. aprila 1942 ob pol 10 dopoldne v Prosvetnem domu.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice za Višnjo goro in okolico, z. z. n. j., bo 29. marca 1942 ob 4 popoldne v posojilničnem prostoru.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Zagradcu, z. z. n. j., bo 25. marca 1942 ob 15. uri v župnišču.

Člani Zadružne zveze dobivajo list brezplačno • Cena listu za naročnike 10 L na leto. • Rokopisi naj se pošiljajo na naslov uredništvo „Narodnega gospodarja“ v Ljubljani, Zadružna zveza. Rokopisi se ne vračajo • Izdajatelj Zadružna zveza v Ljubljani • Odgovorni urednik dr. E. Čeferin v Ljubljani • Za Zadružno tiskarno M. Blejec v Ljubljani